

Қорыта келгенде, медициналық қызметкерлерге еңбекақы төлеудің шарттары көрсетілетін медициналық көмектің көлеміне, сапасына қарай денсаулық сақтау саласындағы уәкілетті орталық мемлекеттік орган айқындайтын тәртіппен белгіленеді. Бұл бөлімде, кәсіпорынның еңбекақысы және еңбек өнімділігі есепке алынып, талдау міндеттері жазылды.

Әдебиеттер

1. О.М. Жакупова, . Бухгалтерлік есеп принциптері 2. Оқу-тәжірибелік құралы.-Қарағанды, 2011ж. 199 б.
2. Қ.К.Кеулімжаев, З.Н.Әжібаева, Н.А.Құдацбергенова, А.Н.Жантаева. Қаржылық есеп. Оқу құралы.-Алматы: Экономика, 2011.-195 б.
3. Ержанов М.С., Ержанова А.М. «Основы бухгалтерского учета и корреспонденция счетов» Учебное пособие. Алматы «Ержанова и К» 2009г.
4. В.Л.Назарова. Шаруашылық субъектідегі бухгалтерлік есеп. 2012 ж.-260б.
5. Әдбімананов Ә. Бухгалтерлік есеп пен қаржылық есеп принциптері. 2014 ж.-360 б.

Ербосын Ф.Е., 1 курс (академик Е.А. Бөкетов атындағы ҚарУ)
Ғылыми жетекші – ә.ғ.к., профессор, ХАА академигі Ержанова С.К.

ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ РЕИНЖИНИРИНГ ЖОБАСЫНЫҢ ДАМУЫ

Реинжиниринг жобасының негізінде инновациялық үрдістер жатқандықтан, реинжиниринг жоғары технологиялық кәсіпорын қызметтерін басқару әдісі ретінде қарастырылады.

Ғылым қажет етуші кәсіпорын, әдетте жоғары технологиялық өндіріс жүйесіне енетін, материалды емес активтердің басым үлесіне ие, маркетингтік және жоғары кадрлық деңгейге ие қазіргі заманғы өндіріс қорларын қолданады. Сондықтан еліктеуші инновациялық стратегия ғылыми және технологиялық күшке сәйкес келмейді. Ғылыми қажет етуші салалардағы кәсіпорындар әлемдік экономика жағдайында ұлттық және әлемдік нарыққа бағытталған бәсеке қабілетті өнім шығаруы қажет. Бұдан шығатыны бұл стратегия кәсіпорын дамуының ұзақ мерзімді перспективасы бола алмайды.

Реинжинирингтің инновациялық сипаты кәсіпорында ең алдымен технологиялық инновацияны жасау, игеру мен қолдануға бағытталған жаңа бизнес үрдістердің пайда болуында. Бұл үрдістердің нақты зерттеуі кәсіпорында басқа типті инновациялық пайда болуымен түсіндіріледі. Кәсіпорын инновациялық стратегиясы шеңберінде инновацияның түрлерін біріктіру, жоғары тұтыну құндылығын ерекшеленетін ғылым қажет етуші өнімге арналған жоғары технологиялық өндіріс ұйымдастыру негізінде түпкілікті жоғарылату мүмкіндіктерін береді.

Сондықтан инновациялық үрдістерді бақару әдістерін талдауды екі тұрғыда қарастыруға болады. Біріншіден, кәсіпорын қызметін басқару әдісі ретінде, екіншіден оның инновациялық стратегиясының түрі ретінде. Сонымен қатар реинжиниринг объектісі болып бәсекелік стратегияның басты

ұйымдық элементтерінің бірі – жобалау технологиясы мен бизнес-үрдістерді жүзеге асыру [1].

Сонымен бәрге басшылар реинжинирингті қолдану берілген жағдайда кәсіпорын қызметінің тиімділігін арттырушы жалғыз әдісі екенін кәсіпорын басшылығы түсіну қажет. Реинжиниринг өткізу барысында жұмыскерлерге ынталандыру жүйесі жасалуы қажет. Бұл реинжинирингтік жоба міндеттерінің кешенділігі мен күрделілігін ескере отырып, басқару бойынша мамандарды тарту қажет.

Жоғары технологиялық кәсіпорындарындағы интеграциялық үрдістердің негізгілерінің бірі өзгерістерді басқару табылады. Түрлі өзгерістер үнемі кәсіпорын бәсекелік стратегиясын жүзеге асыру жолында туындайды. Мұндай ауыстырулардың қажеттілігі кәсіпорынға түрлі ішкі және сыртқы факторларының әсерінен туындайды.

Қазіргі заманғы жағдайда тиімділіктің басты көрсеткіші инновациялық қызмет болғандықтан жоғары технологиялық кәсіпорын бәсекелік стратегиясының алатын орын артуда. Сондықтан бәсекеқабілетті стратегияның инновациялық өзгерістерін басқару қазіргі жоғары технологиялық кәсіпорын үшін маңызды болуда.

Өзгерістерді басқару ретінде болашақ өзгерістерді болжау мен оларды жоспарлау, іс жүзіндегі және мүмкін өзгерістерді бәсекелік стратегияда жүргізу айтылады. Өзгерістерді басқару үрдісінде оны нақты зерттеу мен кәсіпорын үшін бәсекелік стратегия өзгерісінің нәтижесін бағалау жүзеге асырылады. Бәсекеге қабілетті стратегия өзгерістерін басқаруда жеке қызметтік стратегиялар мен кәсіпорын сәйкес құрылымдық бөлімшелерінің қызметін бағыттау мақсатында мониторинг жүргізеді [2].

Жоғары технологиялық кәсіпорынның бәсекелік стратегиясын инновациялық өзгертуді инвестициялық жоба ретінде қарастыруға болады. Бұл жоба уақыт шығыны мен ресурстармен байланысты жоғары технологиялық кәсіпорынның басқару жүйесінің өзгерісін көрсетеді. Сәйкесінше бұл өзгерістер үрдісі құралған бюджет шеңберінде және уақыт шеңберінде алдын-ала жасалған тәртіппен жүзеге асырылады және өзімен жобаны басқаруды көрсетеді. Бүгінгі күні жобаны басқару өндірістік дамыған елдерде тиімді инвестициялық қызмет әдістемесі ретінде қарастырылады.

Қазіргі заманғы жағдайда инвестициялық жобаны инновациялық өзгерістермен байланысты болса, біріншіден, кәсіпорынның инновациялық қызметін мақсатты басқару түрі, екіншіден кәсіпорын инновациялық қосындысының құрылу үрдісі ретінде қарастырылады.

Бәсеке стратегиясының инновациялық өзгерістері мақсатты басқару түрі ретінде инвестициялық жоба өзімен өзара ресурстар, мерзімдер мен орындау шараларына байланысты күрделі жүйені көрсетеді, ал жоғары технологиялық кәсіпорынның дамуындағы нақты мақсаттар мен міндеттерді жүзеге асыруға бағытталған.

Әдебиеттер

1. Қазақстан Республикасында кәсіпкерлік қызмет үшін жағдайды жақсарту жөніндегі түбегейлі шаралар туралы Қазақстан Республикасы Президентінің 2014 жылғы 27 ақпандағы № 757 Жарлығы.

2. Джейми, С. Уолтерс. Качественная эволюция малого бизнеса. 4 ключа к успеху без необходимости расширения компании / Джейми С. Уолтерс. - М.: Баланс Бизнес Букс, 2017. - 296 с.

Ермұханбет Д.Б., 2 курс (академик Е.А. Бөкетов атындағы ҚарУ)
Ғылыми жетекші – э.ғ.к., профессор Мамбетова С.Ш.

ҚЫЗМЕТ КӨРСЕТУ САЛАСЫНДА БӘСЕКЕГЕ ҚАБІЛЕТТІЛІК ӘЛЕУЕТІН ҚАЛЫПТАСТЫРУДАҒЫ САПАНЫ БАСҚАРУ

Қазақстанның әлемнің ең дамыған отыз елі қатарына кіру стратегиясы экономиканың және әлеуметтік саланың жоғарғы дамуын қамтамасыз етуді қарастырады. Гүлденіп және бірқалыпты дамып келе жатқан елде қоғамға тек шикізат шеңберінде шектелмеген, заманға сай бәсекеге қабілеті ашық нарықтық экономика ғана болады. Сонымен қатар, елдегі барлық тұрғындар деңгейіне жоғары сапалы, әлеуметтік стандартпен қамтамасыз етілген қоғамның әлеуметтік жағдайы қарастырылады.

Қазақстанның әлемдегі отыз ең дамыған елдер қатарына кіру стратегиясын жүргізу жағдайында елдің бәсекеге қабілетті көрсеткіштері мен элементтерін құрайтын факторларды қайта бағалап және жаңа әдістер құру қажет. Ұйымдар шығарылатын өнім мен көрсетілетін қызметтердің сапасын арттыруға мүдделі, ол үшін оларға тек материалдық-техникалық қолдау мен білікті кадрлар ғана емес, сонымен қатар сапа менеджментінің заманауи әдістерін белсенді қолдану қажет. Осылайша, соңғы жылдары сапаға назар аудару көбейіп, коммерциялық құрылымдар сапаны қамтамасыз ету мәселелерінің маңыздылығын, сайып келгенде, олардың бәсекеге қабілеттілігі тәуелді болатындығын түсінуі тиіс. Қазіргі кезде сапаны басқарудың әртүрлі әдістері бар, олардың басты міндеті тұтынушылардың талаптарына сай келетін бәсекеге қабілетті тауарлар мен қызметтерді шығару болып табылады.

Бәсекеге қабілеттілік — өзінді танып анықтау арқылы көз жеткізілген барлық артықшылықтарды пайдалану. Заманауи жағдайдағы Қазақстан өркендеуінің экономикалық негіздері халықтың қоғамдық белсенділігін көтеру мен өмір сүру сапасын арттыру болып табылады. Қазіргі экономикалық өсу жоғарғы тәуекелге бару арқылы жалпы ғылыми ортаның, ақпараттық инфрақұрылымның даму-деңгейіне, ғылыми зерттеудің қаржылық көлемінің мөлшеріне, олардың нәтижелерін коммерциялық жүзеге асырудың белгісіздігіне тәуелді басқару тәжірибесіндегі үздіксіз инновациялық үрдістерге көшуге жетелейді. Сондықтан да ғылыми-техникалық жетілдіруді мемлекеттік ынталандыру айқын қажеттілікке айналып отыр.

Кез келген мемлекетте қызмет көрсету жағдайын бағалаған кезде өнім мен қызмет көрсетудің сапасы мәселесі ең негізгі болып есептеледі. Қызмет